

Sygn. akt VU 774/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 14 lipca 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku T. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania T. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 10 czerwca 2015r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 774/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy T. P. prawa do emerytury, z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Od powyższej decyzji pełnomocnik wnioskodawcy złożył w dniu 3 lipca 2015 roku (data nadania w placówce pocztowej) odwołanie, w którym wniósł o jej zmianę, poprzez przyznanie prawa do emerytury T. P.. W uzasadnieniu pełnomocnik skarżącego wniósł o zaliczenie wnioskodawcy do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w **Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w P. w okresie od dnia 6 września 1976 roku do dnia 31 stycznia 1992 roku** na stanowiskach obejmujących prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, tj. prace zbrojarskie i betoniarskie, prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości, prace malarskie konstrukcji na wysokości, prace cykliniarskie i prace dekarские. Pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, iż praca skarżącego polegała na osadzaniu i montażu filarek międzyokiennych w ścianach osłonowych budynków, a także malowaniu konstrukcji na wysokości, zakładaniu mozaiki parkietowej, cyklinowaniu podłóg oraz na budowie i montażu drewnianych altan i domków ogrodowych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

wnioskodawca T. P. urodził się w dniu (...). W dniu 27 maja 2015 roku złożył wniosek o przyznanie emerytury. Skarżący nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (dowód: wniosek o emeryturę k. 1-6 akt emerytalnych).

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił sumaryczny staż pracy wynoszący łącznie 25 lat, w tym 22 lata i 8 dni okresów składowych, 2 lata, 9 miesięcy, 28 dni okresów uzupełniających i 2 miesiące, 10 dni okresów nieskładkowych. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy żadnego okresu pracy do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Do pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w P. w okresie od dnia 6 września 1976 roku do dnia 31 stycznia 1992 roku na stanowisku stolarz i stolarz maszynowy podnosząc, że wyżej wymienione stanowiska nie zostały wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, a świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie zostało wstawione przez pracodawcę lecz przez Archiwum (dowód: decyzja z dnia 10 czerwca 2015 roku, k. 21 akt emerytalnych) .

W okresie **od dnia 6 września 1976 roku do dnia 31 stycznia 1992 roku** wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy **w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w P.** Początkowo skarżący zajmował stanowisko stolarza maszynowego, a od dnia 1 kwietnia 1991 roku stolarza (dowód: świadectwo pracy z dnia 15 stycznia 1992 roku, k. 20-20v, umowa o pracę z dnia 16 czerwca 1977 roku, k. 23, umowa o pracę z dnia 3 września 1976 roku, k. 24, angaż z dnia 21 marca 1991 roku, k. 37, karta obiegowa zmiany, k. 38 akt sprawy).

Przedsiębiorstwo zatrudniające skarżącego zajmowało się budową bloków w K., P., O. i T.. Wnioskodawca przez cały okres zatrudnienia pracował jako stolarz. Wykonywał swoje obowiązki w zakładzie stolarskim, gdzie produkowano drzwi, okna i filarki międzyokienne oraz na placu budowy, gdzie montowano wyżej wymienione elementy. Skarżący pracował w obu brygadach, gdyż nie było stałego podziału na pracowników zatrudnionych w zakładzie stolarskim i pracujących w terenie, na placu budowy. Stolarze wykonywali swoje obowiązki naprzemiennie: przez kilka tygodni na placu budowy, a następnie przez kilka tygodni w warsztacie stolarskim. Na budowie, oprócz montażu elementów, zajmowano się wykonywaniem szalunków do fundamentów pod bloki. W warsztacie wykonywano także filarki międzyokienne, składające się z drewna, azbestu i wypełnienia w postaci włókna szklanego. Wytworzenie tego elementu polegało na wykonaniu ramy z drewna, wycięciu piłą azbestu na wymiar i jego ręcznym zamontowaniu. Płyty włókna szklanego przy pomocy noża rozcinano na mniejsze kawałki. Na stolarni nie było wyciągów, nawiewów, urządzeń odpylających, dlatego też w pomieszczeniu unosił się pył z azbestu i włókien szklanych. Stolarze dokonywali montażu elementów na placu budowy po ustawieniu metalowych rusztowań, które musieli sami montować, a następnie zdemontować. Prace przy montowaniu szalunków były pracami ciesielskimi na budowie, we wkopie. Oprócz wykonywania i montowania filarek międzyokienne, drzwi i okien skarżący zajmował się też układaniem parkietów i ich cyklizowaniem. Skarżący świadczył wyżej wymienione obowiązki przez cały okres zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (dowód: zeznania świadka F. L., nagranie od minuty 3:44 do minuty 18:59, zeznania wnioskodawcy, nagranie od minuty 20:34 do minuty 28:19, protokół z rozprawy z dnia 14 lipca 2006 roku, k. 49v-50 akt sprawy).

W dniu 15 maja 1995 roku Zakład (...) przy (...) w P. Archiwum wystawił skarżącemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazał, że skarżący wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy pracę na stanowisku stolarza - cieśli przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości wymienionym w wykazie A, dział V, poz. 5 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku oraz w wykazie C dział III pkt 1 i 2 – prace i stanowiska pracy w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, to jest stanowiska pracy określone w taryfikatorze kwalifikacyjnym robotników budowlanych i robotników przemysłu materiałów budowlanych (dowód: świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, k. 41 akt sprawy).

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył, co następuje:

odwołanie jest bezzasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym

pracownikami, o których mowa w ust. 2 - 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Podnieść należy, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., a tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Dokument taki podlega kontroli zarówno, co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i w zakresie prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Sąd, a także organ rentowy są zatem uprawnione do weryfikacji danych zawartych w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych, wystawionym przez pracodawcę. Jeżeli świadectwo to zawiera dane, które nie są zgodne z prawdą, nie mogą na jego podstawie dokonać ustaleń, od których uzależnione jest prawo do świadczeń emerytalnych. To samo dotyczy ujawnienia okoliczności, że wskazane w zaświadczeniu pracodawcy stanowisko pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie figuruje w wykazie

powołanym w tym zaświadczeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004 roku, I UK 15/04, OSNP 2005/11/161).

Spór pomiędzy stronami, w związku z zarzutami podniesionymi przez wnioskodawcę w odwołaniu, ograniczał się do faktu, czy ma on wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, a w dniu 12 maja 2015 roku ukończył 60 lat. Organ rentowy uznał, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki zatrudnienia w warunkach szczególnych, co najmniej przez 15 lat. Wnioskodawca twierdził zaś, że legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych, albowiem pracował w takich warunkach na stanowisku stolarza maszynowego w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w P.. W odwołaniu pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzował, iż zakres faktycznie wykonywanych przez skarżącego obowiązków był kompilacją czynności przewidzianych w wykazie A dziale V załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku i obejmował: prace zbrojarskie i betoniarskie, prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości, prace malarskie konstrukcji na wysokości, prace cykliniarskie, prace dekararskie.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca nie dysponował świadectwem pracy w szczególnych warunkach ze spornego okresu zatrudnienia wystawionym przez pracodawcę, a jedynie zaświadczeniem o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych wystawionym przez Archiwum. Organ rentowy prawidłowo zanegował treść wystawionego wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, albowiem w świetle obowiązujących przepisów Archiwum nie było uprawnione do sporządzenia takiego dokumentu.

Brak świadectwa pracy w szczególnych warunkach oznacza, że to na wnioskodawcy w niniejszym postępowaniu spoczywał ciężar wykazania, że pracował w takich warunkach.

W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do uwzględnienia odwołania wnioskodawcy i przyznania mu prawa do emerytury ze względu na wykonywanie pracy w warunkach szczególnych.

Praca wykonywana przez wnioskodawcę w spornych okresach mogłaby być uznana za pracę w warunkach szczególnych jedynie wówczas, gdyby będąc zatrudnionym formalnie jako stolarz maszynowy, wykonywałby on w rzeczywistości stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę jako monter konstrukcji metalowych na wysokości. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych niezwiązanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace, o jakich mowa w rozporządzeniu (por. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Dokonując ustaleń w zakresie prac wykonywanych przez wnioskodawcę w spornym okresie na stanowisku stolarza maszynowego, Sąd oparł się na zgromadzonej dokumentacji, zeznaniach świadka F. L. oraz na zeznaniach samego wnioskodawcy. Z zeznań tych wynika w sposób jednoznaczny, iż wnioskodawca **nie wykonywał** w spornych okresach prac wymienionych w wykazie A dziale V rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zgromadzony materiał dowodowy ponad wszelką wątpliwość wskazuje, iż do głównych obowiązków skarżącego należało wykonywanie, a następnie montowanie filarków międzyokiennych, drzwi i okien. Wykonywanie takich obowiązków nie implikuje prawa do przyznania wcześniejszej emerytury. W spornym okresie skarżący wykonywał także inne czynności, np. prace zbrojarskie przy zbrojeniu szalunków fundamentowych pod bloki, prace malarskie konstrukcji na wysokości i prace cykliniarskie. Skarżący montował i demontował także tymczasowe konstrukcje metalowe w postaci rusztowań, przy czym zauważyć należy, iż konstrukcje te montowane było od poziomu zerowego, co wyklucza możliwość uznania tej pracy jako wykonywanej na wysokości, a w konsekwencji uznania za pracę świadczoną w szczególnych warunkach. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało więc, iż wnioskodawca wykonywał jedynie w pewnym zakresie pracę w szczególnych warunkach, nie świadczył jednak jej w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie sporadycznie w zależności od potrzeb pracodawcy.

Nadto podnieść należy, iż negatywny wpływ na stan zdrowia wykonywanych przez wnioskodawcę prac nie ma wpływu na przyznanie uprawnień emerytalnych, albowiem zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą pracą w szczególnych warunkach jest tylko i wyłącznie praca wymieniona w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2014 roku, sygn. akt III UK 196/13)

W przedmiotowej sprawie na wnioskodawcy spoczywał zgodnie z art. 6 k.p.c. ciężar dowodu i to odwołujący miał wykazać, iż spełnia warunki wymagane dla przyznania prawa do wcześniejszej emerytury. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie ma żadnych wątpliwości, że czynności świadczone przez wnioskodawcę w spornym okresie zatrudnienia były w istocie kompilacją czynności charakterystycznych dla stolarza maszynowego, zbrojarza, cieśli, monter, malarza i cykliniarza. Wskazane w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych prace przy montowaniu konstrukcji metalowych na wysokości polegały jedynie na montowaniu rusztowań metalowych. Obowiązki te nie były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z zeznań świadka F. L., jak i samego wnioskodawcy nie sposób wysnuć wniosku, iż skarżący wykonywał pracę montera konstrukcji metalowych na wysokości w pełnym wymiarze czasu pracy. Wprawdzie świadectwo pracy sporządzone przez Archiwum wskazuje, iż takie prace wnioskodawca wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, jednakże sam skarżący zeznał, iż montaż i demontaż rusztowań stanowił jedynie niewielką część jego obowiązków. Podstawy do zaliczenia wnioskodawcy spornego okresu do stażu pracy nie mógł też stanowić wykaz C załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, albowiem wykaz ten nie obowiązywał w dacie wydania skarżonej decyzji. Został on bowiem skreślony z dniem 7 czerwca 1996 roku przez § 1 pkt 5 lit. b) rozporządzenia z dnia 21 maja 1996 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1996 r. nr 63 poz. 292).

Skoro zatem w spornych okresach wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prac wymienionych w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, to nie było podstaw do zaliczenia tych okresów do pracy w warunkach szczególnych.

Biorąc pod uwagę powyższe uznać należało, iż w toku procesu wnioskodawca nie wykazał, by spełnił przesłankę wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w okresie co najmniej 15 lat. Fakt ten skutkowało koniecznością przyjęcia, że nie spełnia on wymaganych prawem warunków do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.